

УДК 008:398.8(477.46)

DOI 10.32461/2226-3209.4.2025.351853

**Цитування:**

Хлебніков П. Ю. Народна пісенність Черкащини як простір культурної пам'яті українців. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2025. № 4. С. 143–148.

**Хлебніков Павло Юрійович,**  
аспірант Харківської державної академії культури  
<https://orcid.org/0009-0009-1541-0487>  
[pavel.khlebnikoff@gmail.com](mailto:pavel.khlebnikoff@gmail.com)

Khlebnikov P. (2025). Folk Song Tradition of Cherkasy Region as a Space of Cultural Memory of Ukrainians. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 4, 143–148 [in Ukrainian].

## НАРОДНА ПІСЕННІСТЬ ЧЕРКАЩИНИ ЯК ПРОСТІР КУЛЬТУРНОЇ ПАМ'ЯТІ УКРАЇНЦІВ

**Мета роботи** полягає у виявленні та аналізі історичних чинників, які зумовили формування народної пісенності Черкащини як простору культурної пам'яті українців, а також у визначенні її ролі в збереженні історичної тяглості, духовних цінностей і національної ідентичності. **Методологія роботи** ґрунтується на поєднанні історико-культурного, культурологічного, компаративного та музикознавчого підходів. Використано методи історико-джерелознавчого аналізу, контекстуальної інтерпретації та систематизації матеріалів, що дало змогу відтворити еволюцію народної пісенності Черкаського регіону в контексті загальноукраїнських культурних процесів. Особливу увагу приділено локальним осередкам народного співу – хоровим колективам, ансамблям і носіям фольклорних традицій, які зберігають регіональну специфіку. **Наукова новизна** статті полягає в комплексному розгляді народної пісенності Черкащини як простору культурної пам'яті, що репрезентує тяглість історичних і духовних смислів від архаїчних епох до сучасності. Уперше народну пісенну традицію Черкаського регіону осмислено як цілісну систему, у якій поєднано археологічні джерела, фольклорні шари Києворуської, козацької, гайдамацької, шевченківської доби, а також феномени радянського і сучасного періодів. Показано роль місцевих співочих спільнот, зокрема Великоканівецького народного хору під керівництвом М. І. Савченка, у збереженні та трансляції регіональної пісенної спадщини. **Висновки.** Народна пісенність Черкащини постає як динамічна форма культурної пам'яті, у якій відображено історичний досвід, духовні орієнтири та ментальні коди українців. Її розвиток визначався історичними подіями, суспільними трансформаціями та локальними традиціями, що забезпечили спадкоємність фольклорних пластів. Від трипільських і давньоруських джерел до сучасних форм сценічного і автентичного виконання народна пісня Черкащини залишається чинником національної самоідентифікації і духовної стійкості. Вона репрезентує культурний код регіону, у якому взаємодіють історична пам'ять, художнє мислення та емоційно-ціннісна сфера українського народу.

**Ключові слова:** народна пісенність, Черкащина, культурна пам'ять, історичні чинники, фольклорна традиція, народна пісенна культура, ідентичність, духовність.

*Khlebnikov Pavlo, Postgraduate Student, Kharkiv State Academy of Culture*

**Folk Song Tradition of Cherkasy Region as a Space of Cultural Memory of Ukrainians**

**The purpose of the study** is to identify and analyse the historical factors that determined the formation of the folk song tradition of Cherkasy region as a space of cultural memory of Ukrainians, as well as to define its role in preserving historical continuity, spiritual values, and national identity. **Methodology** is based on a combination of historical-cultural, cultural, comparative, and musicological approaches. The research employs methods of historical and source analysis, contextual interpretation, and material systematisation, which made it possible to trace the evolution of the folk song tradition of Cherkasy region within the framework of broader Ukrainian cultural processes. Special attention is paid to local centres of folk singing – choirs, ensembles, and bearers of oral traditions – that preserve regional specificity. **Scientific novelty** lies in the comprehensive interpretation of the folk song heritage of Cherkasy region as a space of cultural memory that embodies the continuity of historical and spiritual meanings from archaic epochs to the present day. For the first time, the folk song tradition of the Cherkasy region is examined as an integral system that unites archaeological origins, folklore layers of the Kyivan Rus, Cossack, Haidamak, and Shevchenko eras, as well as phenomena of the Soviet and contemporary periods. The role of local singing communities, in particular the Velykokanivtsi Folk Choir led by Mykola Savchenko, is highlighted as a key factor in preserving and transmitting the regional song heritage. **Conclusions.** The folk song tradition of Cherkasy region emerges as a dynamic form of cultural memory that reflects the historical experience, spiritual orientations, and mental codes of Ukrainians. Its development was shaped by historical events, social transformations, and local traditions that ensured the continuity of folklore layers.

From Trypillian and Kyivan Rus roots to contemporary forms of stage and authentic performance, the folk songs of Cherkasy region remain a powerful medium of national self-identification and spiritual resilience. They represent the cultural code of the region, where historical memory, artistic thought, and the emotional-value sphere of the Ukrainian people intertwine.

**Keywords:** folk song tradition, Cherkasy region, cultural memory, historical factors, folklore heritage, folk song culture, identity, spirituality.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що народна пісенна культура Черкащини є не лише частиною локальної спадщини, а й важливим складником формування національної ідентичності українців. Саме в піснях закарбувалися історичні події, соціальні трансформації та світоглядні орієнтири, які відображають багатовіковий досвід народу. У контексті сучасних глобалізаційних процесів і викликів, пов'язаних із війною та культурною експансією, особливої ваги набуває дослідження витоків, еволюції та сучасного побутування цієї культури. Аналіз історичних чинників дозволяє простежити безперервність традиції, її трансформації та значення для сучасного культурного простору, що робить тему актуальною як у науковому, так і в суспільному вимірі.

Постановка проблеми полягає в необхідності цілісного осмислення народної пісенної культури Черкащини як феномену, що сформувався під впливом історичних подій, соціокультурних процесів та регіональних особливостей. Незважаючи на значну кількість досліджень українського фольклору, питання локальної специфіки Черкащини, зокрема впливу історичних чинників на формування пісенної традиції краю, залишаються недостатньо розробленими. Це ускладнює комплексне розуміння ролі народної пісенності як носія історичної пам'яті, засобу самоідентифікації та складової національної культури. Проблема також актуалізується потребою збереження й популяризації автентичних форм народної творчості в умовах сучасних трансформацій культурного середовища.

Аналіз досліджень та публікацій засвідчують зростання наукового інтересу до вивчення народної пісенної культури як складника культурної спадщини України. Вагомий внесок у дослідження зробили: Л. Корній, яка у своїх працях простежує історію української музичної культури та її типологічні особливості [1]; О. Правдюк, що аналізує розвиток української музичної фольклористики [2]; А. Іваницький, який у «Хрестоматії з українського музичного фольклору» подає систематизований матеріал і трактує фольклор як історичний документ [3]. Важливими є й сучасні розвідки регіонального характеру, у яких народна пісенність Черкащини

розглядається крізь призму культурних трансформацій та взаємодії з іншими видами мистецьких практик.

Ці публікації формують наукове підґрунтя для аналізу специфіки народної пісенної культури Черкаського регіону, проте проблема історичних чинників її формування та трансформацій залишається відкритою і потребує подальшого комплексного вивчення.

Метою дослідження є аналіз історичних чинників, що зумовили формування народної пісенності Черкащини як простору культурної пам'яті українців, а також виявлення її ролі у збереженні історичної тяглості, національної ідентичності та духовних цінностей у різні історичні періоди.

Виклад основного матеріалу. Народна пісенна культура Черкащини формувалася впродовж багатьох століть під впливом різних історичних епох та суспільних процесів. Від найдавніших поселень, що залишили матеріальні та духовні сліди культури, через козацьку добу і визвольні змагання, аж до подій новітньої історії – усі ці чинники зумовлювали особливості регіональної пісенної традиції.

Витоки цих процесів сягають глибокої давнини. На території Черкащини, зокрема біля села Межиріч Канівського району, виявлено стоянку пізнього палеоліту (близько 14 тис. років тому), що засвідчує ранні прояви духовного життя людини та формування символічного мислення. Подібні пам'ятки утворюють ареал безперервності культурного розвитку на українських землях, що згодом стало підґрунтям народної творчості [4].

Важливим етапом була доба Трипільської культури (IV–III тис. до н.е.), представлена в регіоні пам'ятками Легедзинського заповідника [5]. Землеробський світогляд трипільців із його циклічним розумінням часу та зв'язком людини з природою заклали основи календарно-обрядової пісенності. Її елементи простежуються у купальських і жнивних піснях Черкащини, що збереглися донині як відлуння давніх аграрних уявлень.

Доба Київської Русі стала важливим етапом формування духовно-пісенних традицій Черкаського Подніпров'я. Територія сучасних Черкас і Канівщини у X–XIII ст. була осередком активних торговельно-культурних зв'язків, що сприяло поширенню обрядових співів і ранніх фольклорних жанрів. У цей час

язичницькі уявлення поєднувалися з християнськими мотивами, формуючи календарно-обрядову та духовну пісенність. Археологічні знахідки, зокрема городище в селі Григорівка Канівського району [6], підтверджують високий рівень культурного розвитку регіону.

У народному співі Черкащини відчутний відгомін києворуської духовної традиції – зокрема у псалмі «По горах, горах сам Господь ходив», записаному у селі Великий Хутір Драбівського району від бандуриста Михайла Ковалю [7, 458]. Цей зразок свідчить про тяглість духовної культури, що бере початок ще з давньоруської епохи та зберігає локальні інтонаційні риси.

У XVII ст. Черкащина стала одним із провідних осередків визвольної боротьби українського народу. Саме тут, у Чигирині – гетьманській столиці Богдана Хмельницького – формувався героїко-епічний пласт народної пісенності. У думах і піснях цього періоду відображено події визвольної війни, звеличено козацьких ватажків, утверджено образ козака як символу свободи. Серед найвідоміших – думи «Хмельницький і Барабаш», «Хмельницький і Василь Молдавський», у яких згадуються Черкаси та Чигирин.

Характерними є й локальні зразки козацьких пісень, записані на території області, зокрема «Ой не знав козак» (с. Суботів) і «Із-за гір, із-за гір вилітав сокіл» (с. Гусакове) [7, 458–459]. У них увиразнюються теми героїзму, туги за рідною землею, пам'яті про загиблих. Козацька доба заклала основу героїчного типу пісенності Черкащини, що зберігся у фольклорі наступних епох.

У другій половині XVII ст. українські землі, зокрема Правобережжя, зазнавали руйнівних нападів турецько-татарських та польських військ. Замучене населення рятувалося втечею за Дніпро, а подекуди переселялося під проводом гетьманської влади. За переказами місцевих старожилів – мешканців села, які зберігають усну пам'ять поколінь, – у XVII ст. переселенці з Канева та навколишніх сіл оселилися в степах Іркліївської сотні, обабіч річки Ірклій, заснувавши поселення Великі та Малі Канівці. [8] Ці свідчення відображають збережену в народній пам'яті інформацію про заселення території, що згодом стало важливим осередком формування регіональної культурної й пісенної традиції.

У XVIII ст. Черкащина стала центром гайдамацького руху, кульмінацією якого було повстання 1768 р. – Коліївщина. Події, пов'язані з Максимом Залізняком та Іваном Гонтою, відбулися у численних народних

піснях і думах, що збереглися в усній традиції краю. У цих творах утверджується образ народного месника як символу боротьби за соціальну й національну справедливість. У текстах пісень згадуються Черкаси, Умань, Канів, що підкреслює роль регіону як епіцентру визвольного руху. Гайдамацький фольклор формував колективну пам'ять, в якій історичні події осмислювалися як морально-етичний і духовний досвід народу. Саме через ці пісні в народній свідомості закріпився образ Черкащини як «краю нескорених».

XIX століття пов'язане з постаттю Тараса Шевченка – уродженця села Моринці, чия творчість стала духовною основою народної пісенності Черкащини. Його поезія набула пісенної форми, поширилася серед народу та виконувала націєтворчу і просвітницьку функцію. Навіть у період русифікаторської політики саме через народну пісню зберігалася культурна пам'ять і самоідентифікація українців. Багато творів Шевченка – «Думи мої, думи мої», «Заповіт» – побутували у пісенному виконанні на Черкащині. Ця традиція продовжується і сьогодні: черкаська співачка та фольклористка Марія Квітка популяризує українську народну і шевченківську пісню у сучасному культурному просторі. Її виконання пісні «Рече та стогне Дніпр широкий» принесло перемогу у проєкті «Голос країни» (2022), [9] ставши символом духовної тяглості та зв'язку між класичною спадщиною і сучасним фольклорним виконавством.

Події XX ст., зокрема визвольні змагання та діяльність Холодноярської республіки, залишили глибокий слід у народнопісенній культурі Черкащини. Образ Холодного Яру, який Т. Шевченко символічно означив як джерело «вогню нового», набув реального звучання у пісенних інтерпретаціях, що відтворюють героїку визвольного руху [10]. У сучасному репертуарі побутують твори «Холодний Яр» (В. Лютий), «Холодний Яр / Чорний ворон» (Р. Ковальчук), «З Холодного Яру» на слова Шевченка, які формують культурний код нескореності та самобутності регіону.

Заслужена артистка України Наталія Мамалига (уродженка м. Черкаси) зазначає, що існує «великий пласт народної пісенності Холодноярської республіки», який потребує системного вивчення [11]. Такі твори постають не лише як музичні тексти, а як носії колективної пам'яті й регіональної ідентичності, у яких локальний досвід Холодного Яру трансформується у стійкий пласт сучасної народнопісенної традиції Черкащини.

У 1920-х роках національно-культурне відродження сприяло активізації народнопісенних практик Черкащини. Хати-читальні та сільські гуртки поширювали грамотність і водночас ставали осередками традиційного співу. Так, співочий гурток Нетеребської хати-читальні Корсунського району, за звітом від 10 січня 1925 року [12], налічував 39 учасників. У його репертуарі були козацькі, побутові та ліричні пісні – «Козаченько, куди йдеш?», «Ой, вербо, вербо», «На городі калинонька», «За городом качки пливуть» тощо, що засвідчує жанрове розмаїття й роль пісенності як носія культурної пам'яті. Водночас наприкінці 1920-х – на початку 1930-х років із посиленням більшовицького контролю цей процес було зупинено: автентичний спів поступово витісняли офіційні радянські зразки.

У радянську добу, попри репресії та русифікацію, народна пісенна культура Черкащини не зникла, а трансформувалася у формах, підтримуваних державою. Поширення самодіяльності забезпечило збереження народного співу: при клубах і будинках культури діяли хори й ансамблі. Показовим є Старосільський народний хор Городищенського району, створений у 1935 р. під керівництвом Марії Демченко та Марини Гнатенко, чий репертуар поєднував автентичні народні пісні з творами радянських композиторів [13]. Водночас функціонували агітбригади, районні театри народної творчості, університети культури для бригад комуністичної праці. Символом офіційної підтримки народної пісні стало обласне свято пісні на Тарасовій горі в Каневі [14].

У другій половині ХХ ст. самодіяльні хори Черкащини стали важливими осередками збереження народної пісенності. Особливе місце посів Великоканівецький народний хор, створений у 1976 році, який уже за два роки здобув звання «народного». Колектив став відомим в області, був учасником фестивалів і конкурсів, зокрема всеукраїнського «Серпневого заспіву» в Чорноморську. Його репертуар охоплював локально зафіксовані твори – «Ой чого ти почорніло зеленє поле», «Гей, літа орел», «Розпрягайте, хлопці, коней», «У Чигирині на ярмарку», «Чого сумувати, голубко моя» та ін. [15]. Через автентичне й оброблене виконання хор сприяв збереженню пісенної спадщини Черкащини. Його багаторічний керівник Микола Іванович Савченко – уродженець Малих Канівців, випускник Канівського культпросвітнього училища, баяніст і диригент – протягом трьох десятиліть розвивав репертуар і здійснював обробки місцевих пісень. Під його

керівництвом хор став одним із провідних у регіоні та важливим чинником локальної культурної ідентичності. Наявність при колективі танцювального ансамблю (першим його керівником був заслужений артист України Лев Бушмакін) посилювала синкретизм співочих і хореографічних традицій Черкащини.

З проголошенням незалежності України у 1991 році народна пісенна культура Черкащини набула нового розвитку. Відродження національної символіки та звернення до історичної пам'яті сприяли активізації фольклорних гуртів, відновленню обрядових пісень і поширенню фестивального руху. Репертуар багатьох колективів збагатився автентичними творами, що раніше були витіснені офіційною ідеологією. Характерним прикладом є народний аматорський ансамбль «Жайвір» Черкаського міського будинку культури імені Івана Кулика (керівник І. Іщенко), створений у 2004 році. Його репертуар [16] базується на народних піснях, а виконавська манера вирізняється автентичністю й побутовими елементами (використання рубеля, ложок, глиняного посуду тощо), що підкреслює живий зв'язок пісенності з громадою.

У період російської агресії народна пісня набуває нових смислів, стаючи формою духовного опору та джерелом єднання. У цей час відроджуються козацькі й обрядові пісні, поруч із якими з'являються сучасні інтерпретації, сповнені мотивів боротьби та віри у перемогу.

Показовою є діяльність заслуженої артистки України Руслани Лоцман, уродженки Черкащини, яка популяризує народну пісенність у сучасному культурному просторі. Її виконання пісні «Запалю свічу» [17] сприймається як народна молитва за Україну, а пісня «Туман яром» [17], почута від 93-річної бабусі співачки – носійки черкаської традиції, символізує тяглість поколінь. Народну естафету продовжує дев'ятирічна донька артистки Орися, з якою Руслана виконує пісню «Про капусту» [17], записану на Черкащині. Їхні спільні виступи вражають щирістю й автентичністю.

Символічним прикладом сучасного втілення народної культури став концерт до свята Покрови 2025 року на хуторі Дикий Хутір у Холодному Яру, присвячений вшануванню героїв. Під час заходу поруч із виступами військових і народних виконавців лунали вірші загиблого захисника Степана Педченка (СТЕР), перетворюючи подію на акт колективної пам'яті та духовного єднання.

У добу незалежності й воєнних випробувань народна пісенність Черкащини постає як форма збереження національної ідентичності, духовної стійкості та спадкоємності культурної традиції.

Наукова новизна полягає у комплексному розгляді історичних чинників формування народної пісенності Черкащини як простору культурної пам'яті українців, що відображає тяглість історичних і духовних смислів від архаїчних епох до сучасності. Уперше народну пісенну традицію регіону осмислено як цілісну історико-культурну систему, пов'язану з етапами державотворення, духовного життя та суспільних трансформацій українського народу.

Визначено основні історичні етапи становлення народної пісенності – від трипільських археокультурних джерел і доби Київської Русі до козацько-гайдамацького, шевченківського, радянського та сучасного періодів. Простежено функції народної пісні як носія історичної пам'яті, колективного досвіду та духовних цінностей.

Уточнено роль локальних осередків пісенності як центрів збереження регіональної спадщини. Показано значення діяльності Великоканівецького народного хору під керівництвом М. Савченка як важливого чинника тяглості та трансляції пісенної традиції Черкащини.

Доведено, що народна пісенність Черкащини є історико-культурним феноменом, у якому поєднано спадкоємність, трансформацію та оновлення національної пісенної культури, що забезпечує її роль у збереженні колективної пам'яті та ідентичності українців.

Висновки. Народна пісенність Черкащини є вагомою складовою культурної пам'яті українців, у якій відображено історичний досвід, духовні орієнтири та ментальні коди нації. Її витоки сягають давніх археокультурних пластів Подніпров'я, а подальший розвиток визначався історичними подіями Києворуської, козацької та гайдамацької доби. У пісенній традиції регіону закарбовано образи визвольної боротьби, моральні ідеали й колективні цінності.

У XIX–XX ст. народна пісня Черкащини зазнавала трансформацій – від побутових і ліричних форм до сценічних і самодіяльних практик, однак зберігала тяглість змістів і художніх інтонацій. Значну роль у цьому відіграли місцеві хори й ансамблі, зокрема Великоканівецький народний хор під керівництвом М. Савченка, який став осередком відродження традиційного співу.

У добу незалежності народна пісенність Черкащини постала як чинник національної самоідентифікації, духовної єдності та культурного відродження. Вона зберігає живий зв'язок між поколіннями, поєднуючи архаїчні мотиви й сучасні сенси, стаючи формою громадянської пам'яті та символом стійкості українського духу.

Отже, народна пісенність Черкащини є не лише дзеркалом історичних епох, а й носієм культурної пам'яті, що забезпечує спадкоємність традицій, підтримує духовну стійкість громади та зміцнює національну ідентичність. Її періодизація – від архаїки до сучасності – демонструє тісний зв'язок між історичними процесами та розвитком пісенної традиції, що робить Черкащину одним із ключових регіонів збереження та трансляції української народно-пісенної культури.

### Література

1. Корній Л. П., Сютя Б. О. Історія української музичної культури. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2011. 736 с.
2. Правдюк О. А. Українська музична фольклористика. Київ : Наукова думка, 1978.
3. Іваницький А. І. Хрестоматія з українського музичного фольклору (з поясненнями і коментарями). Вінниця : Нова книга, 2008. 520 с. URL: [https://archive.org/details/iv\\_hrest/page/n13/mode/2up](https://archive.org/details/iv_hrest/page/n13/mode/2up) (дата звернення: 21.10.2025).
4. Межиріцька стоянка. Пам'ятка світового значення не потрібна Україні? URL: <https://surl.li/gkjpvr> (дата звернення: 21.10.2025).
5. Державний історико-культурний заповідник «Трипільська культура». *Вікіпедія*. URL: <https://surl.li/rzzvkf> (дата звернення: 21.10.2025).
6. Григорівка (археологічна пам'ятка). *Вікіпедія*. URL: <https://surl.li/gomsay> (дата звернення: 21.10.2025).
7. Ященко Л. Пісні Черкащини. *Шевченків край* : Історико-етнографічне дослідження. Київ, 2005. С. 450–479.
8. Великі та Малі Канівці (Чорнобаївський район). *Ритм України*. 2009. № 4. С. 50–51.
9. Марія Квітка. *Вікіпедія*. URL: <https://surl.li/okrwuw> (дата звернення: 21.10.2025).
10. Холодний Яр. Воля України – або смерть! (документальний фільм). *Youtube*. 2014. URL: [https://www.youtube.com/watch?v=35\\_pNltz9QU](https://www.youtube.com/watch?v=35_pNltz9QU) (дата звернення: 21.10.2025).
11. Мамалига Н. М. Інтерв'ю з Заслуженою артисткою України Мамалигою Наталією Миколаївною від 20 лютого 2024 року / розмовляв П. Ю. Хлебніков. *Особистий архів Хлебнікова Павла Юрійовича*. Машинопис.
12. Зі звіту Нетеребської хати-читальні Корсунського району виконкому Корсунської районної ради робочих, селянських та червоноармійських депутатів про роботу з 1 вересня 1924 р. по 1 січня 1925 р. (1925, жовтень 10).

*Державний архів Черкаської області.* (Ф. Р-72, Оп. 1, Спр. 11, Арк. 11–12. Оригінал). Черкаси, Україна.

13. З протоколу засідання президіуму Черкаського обкому профспілки працівників культури про діяльність Старосільського народного хору Городищенського району (1960, вересень 9). *Державний архів Черкаської області.* (Ф. Р-2568, Оп. 1, Спр. 67, Арк. 8–9. Оригінал). Черкаси, Україна.

14. З постанови ради у справах культурного будівництва (промислового і сільського) черкаських обласних управлінь культури і президії обкому профспілок працівників культури про результати обласного свята пісні у м. Каневі. (1963, червень 7). *Державний архів Черкаської області.* (Ф. Р-2631, Оп. 1, Спр. 208, Арк. 53–55. Оригінал). Черкаси, Україна.

15. Пісня «Ой літа орел» : виконує чоловічий склад Народного хору Великоканівецького СБК : [відео]. *Особистий архів Яковенка Олександра Семеновича (с. Великі Канівці Черкаської обл.).* MicroSD.

16. Репертуарний план народного аматорського ансамблю «Жайвір» Черкаського міського будинку культури імені Івана Кулика на 2022 рік. *Архів Черкаського міського будинку культури ім. І. Кулика.* Машинопис

17. Пісні «Запалю свічу»; «Туман яром»; «Про капусту» : виконують Руслана Лоцман та Оріся Лоцман : відеофрагмент концерту свята Покрови-2025 (Дикий Хутір у Холодному Яру Черкаської області). *Особистий архів Хлебнікова Павла Юрійовича.* MicroSD.

### References

1. Kornii, L. P., & Siuta, B. O. (2011). History of Ukrainian Musical Culture. Chaikovskiy NMAU [in Ukrainian].
2. Pravdiuk, O. A. (1978). Ukrainian Musical Folkloristics. Naukova dumka [in Ukrainian].
3. Ivanytskyi, A. I. (2008). Anthology of Ukrainian Musical Folklore. Nova knyha. [https://archive.org/details/iv\\_hrest/page/n13/mode/2up](https://archive.org/details/iv_hrest/page/n13/mode/2up) [in Ukrainian].
4. Mezhyrich archaeological site: A world heritage monument unnecessary for Ukraine? (n.d.). <https://surl.li/gkjpvy> [in Ukrainian].
5. State Historical and Cultural Reserve 'Trypillian Culture'. (2025, October 21). In Wikipedia. <https://surl.li/rzzvkf> [in Ukrainian].
6. Hryhorivka archaeological site. (2025, October 21). In Wikipedia. <https://surl.li/gomsay> [in Ukrainian].
7. Yashchenko, L. (2005). Songs of Cherkasy Region. Shevchenko's Land: Historical and Ethnographic Study (pp. 450–479). Kyiv [in Ukrainian].

8. Velyki and Mali Kanivtsi (Chornobai district). (2009). Rhythm of Ukraine, 4, 50–51. [in Ukrainian].

9. Maria Kvitka. (2025, October 21). In Wikipedia. <https://surl.li/okrwyw> [in Ukrainian].

10. Kholodnyi Yar. Freedom of Ukraine – or Death! (2014). [Documentary film]. [https://www.youtube.com/watch?v=35\\_pNltz9QU](https://www.youtube.com/watch?v=35_pNltz9QU) [in Ukrainian].

11. Mamalyha, N. M. (2024, February 20). Interview with Honoured Artist of Ukraine Nataliia Mykolaivna Mamalyha: conducted by P. Yu. Khlebnikov. Personal archive of Pavlo Yu. Khlebnikov. Typescript.

12. From the report of the Neterebsk reading room of the Korsun district executive committee of the Korsun district council of workers', peasants' and Red Army deputies on the work from September 1, 1924 to January 1, 1925. (1925, October 10). State Archive of Cherkasy Oblast. (Fond R-72, Archive unit 1, Affairs 11, P. 11–12, Original). Cherkasy, Ukraine [in Ukrainian].

13. From the minutes of the meeting of the presidium of the Cherkasy regional committee of the trade union of cultural workers on the activities of the Starosilskyi folk choir of the Horodyschenskyi district. (1960, September 9). State Archive of Cherkasy Oblast. (Fond R-2568, Archive unit 1, Affairs 67, P. 8–9, Original). Cherkasy, Ukraine [in Ukrainian].

14. From the resolution of the Council for Cultural Construction (Industrial and Rural) of the Cherkasy Regional Departments of Culture and the Presidium of the Regional Committee of Trade Unions of Cultural Workers on the results of the regional song festival in the city of Kaniv. (1963, June 7). State Archive of Cherkasy Oblast. (Fond R-2631, Archive unit 1, Affairs 208, P. 53–55, Original). Cherkasy, Ukraine [in Ukrainian].

15. Pisnia 'Oi lita orel' [Song 'Oh, the eagle flies']. (n.d.). Performed by the male ensemble of the Velykokanivtsi Folk Choir, Velykokanivtsi Village House of Culture, Cherkasy region [Video]. Personal archive of Oleksandr Semenovych Yakovenko. MicroSD.

16. Repertoire plan of the folk amateur ensemble 'Zhaivir' of the Ivan Kulyk Cherkasy City House of Culture for 2022. (2022). Archive of the Cherkasy City House of Culture named after Ivan Kulyk. Typescript.

17. Lotsman, R., & Lotsman, O. (2025, October). Songs 'I Will Light a Candle'; 'Fog in the Valley'; 'About the Cabbage'. Video recording of the Pokrova-2025 celebration concert (Dykyi Khutir, Kholodnyi Yar, Cherkasy region). Personal archive of Pavlo Yu. Khlebnikov. MicroSD.

Стаття надійшла до редакції 07.11.2025  
Отримано після доопрацювання 08.12.2025  
Прийнято до друку 17.12.2025  
Опубліковано 29.12.2025